

Komentarz rewizyjny

Prezentowane tu pierwsze wydanie *Pasji* Kotowicza przygotowane zostało w oparciu o dwa źródła:

1. rękopis Biblioteki oo. Cystersów w Mogile, sygnatura 1024 — oznaczany w wykazie korektur (M),
2. rękopis Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu, sygnatura 77/A II 17 — oznaczany w wykazie korektur (S).

Pierwszy rękopis (M) — uznany za źródło podstawowe w niniejszej edycji — składa się z 10 kart pisanych najprawdopodobniej jedną ręką (za wyjątkiem głosu *Cornu 2do*), z których cztery mają wymiary 224 x 376 mm i obejmują głosy: *Canto* (k. 1), *Basso* (k. 2), *Cornu Primo* (k. 7), *Cornu 2do* (k. 8). Pozostałe sześć to karty podwójne o wymiarach 452 x 376 mm, które obejmują: *Organo* wraz z kartą tytułową (k. 9, 10), *Violino Primo* (k. 3, 4) i *Violino Secundo* (k. 5, 6). Papier użyty do sporządzenia rękopisu to karton bez znaków wodnych, ręcznie, dość nierówno liniowany. Na karcie tytułowej pojawia się następująca inskrypcja:

Passio ex B [sic!]
à
Canto ... Basso
Violino Primo
Violino Secundo
Cornu Primo
Cornu Secundo
Con
Organo
Fr. Leopoldis Waicki¹

Warta zacytowania jest również inskrypcja pojawiająca się na k. 10v, a stanowiąca pełen błędów zapis sekwencji *Stabat Mater*: „Stabat Mater dolorosa | Stabat Mater dolorosa iusta CRucem Lachimoza | dum pendeat filius filius Cantrisantem et dolen= | tem gladius O quam tristis et affliktu fuit illa Benode= | ektu per transiwis gladius”. Rękopis ten nie jest datowany, zaś w katalogu klasztornym pojawia się przy nim data „1785 r.”

Rękopis drugi (S) składa się z 22 kart o formacie 205 x 390 mm obejmując partie: 2 głosów wokalnych, 2 skrzypiec, 2 rogów (ex Dis), organów i oboju pierwszego (pisanego inną ręką). Karta tytułowa brzmi następująco:

A. M. D. G. Btqu V. M. H. et O. SS. V.
Passio ex c-mol [sic !]
a v. 9

¹ Zgodnie z odczytaniem tekstu przez K. Mrowca (*Pasje wielogłosowe w muzyce polskiej XVIII wieku*, Kraków 1972, s. 55) oraz A. Chybińskiego (*Słownik muzyków dawnej Polski*, Kraków 1949, s. 136) nazwisko skryptora brzmi Wiecki.

Editorial Notes

The first edition of Kotowicz's *Passion* presented below has been prepared on the basis of two sources:

1. the manuscript at the Library of the Cistercian Fathers in Mogiła, signature number 1024 — indicated in the list of revisions as (M),
2. the manuscript at the Library of the Theological Seminary in Sandomierz, signature number 77/A II 17 — indicated in the list of revisions as (S).

The first manuscript (M) — recognized as the primary source for this edition — is composed of 10 folios, most probably all written by the same hand (with the exception of the *Cornu 2do* part), of which four are 224 x 376 mm and contain the following voices: *Canto* (fol. 1), *Basso* (fol. 2), *Cornu Primo* (fol. 7), *Cornu 2do* (fol. 8). The remaining six are double folios of dimensions 452 x 376 mm which contain: *Organo* together with title page (fols. 9 and 10), *Violino Primo* (fols. 3 and 4) and *Violino Secundo* (fols. 5 and 6). The paper used to prepare the manuscript bears no watermarks and is rather unevenly hand-lined. On the title page appears the following inscription:

Passio ex B [sic!]
à
Canto ... Basso
Violino Primo
Violino Secundo
Cornu Primo
Cornu Secundo
Con
Organo
Fr. Leopoldis Waicki¹

Also worth citing is the inscription appearing on sheet 10v, representing an error-ridden notation of the sequence *Stabat Mater*: 'Stabat Mater dolorosa | Stabat Mater dolorosa iusta CRucem Lachimoza | dum pendeat filius filius Cantrisantem et dolen= | tem gladius O quam tristis et affliktu fuit illa Benode= | ektu per transiwis gladius'. This manuscript is not dated, but in the monastery catalog, the date '1785' appears next to it.

The second manuscript (S) is composed of 22 folios of format 205 x 390 mm, containing the following parts: two vocal parts, 2 violins, 2 horns (in D#), organ and first oboe (written by another hand). The title sheet reads as follows:

M. D. G. Btqu V. M. H. et O. SS. V.
Passio ex c-mol [sic!]
a v. 9

¹ According to K. Mrowiec (*Polyphonic Passions in Polish Music in the 18th c.*, Kraków 1972, p. 55) and A. Chybiński (*A Dictionary of Early Polish Musicians*, Kraków 1949, p. 136) his name was Wiecki.

Canto
Basso
Violino Primo
Violino Secundo
Valthorno 1mo
Valthorno 2do
et
Organo
Auth. Dno Kotowicz
Fr. Stephanus Jażdżykowski O. Praed[icatorum]

Datowanie rękopisu sandomierskiego umożliwia notatka zachowana na głosie Vn I: „A. S. J. Leopoli. Anno 1767 die 7 Aprilis.”

Szczegółowa analiza źródeł wykazuje, że oba są odpisami — najprawdopodobniej tego samego rękopisu — przy czym rękopis sandomierski wykazuje wiele cech wskazujących na jego sporządzenie w nowszym stylu. Zauważyć się dają elementy generalnie różniące oba źródła: w (M) pojawia się zdecydowanie mniejsza ilość ozdóbek i przednutek, także prowadzenie partii *Organo* jako prawdziwego *continuo* w przeciwieństwie do bardziej klasycznego, nieciągłego stosowania podstawy basowej w (S) jest łatwo zauważalne. Podstawowym elementem różniącym jest tonacja utworu. Prezentowany powyżej pogląd, choć z pozoru sprzeczny ze źródłami, jest jednak poparty analizą dzieła. Rękopis sandomierski zanotowany jest w tonacji c-moll, zaś mogiński w d-moll. Dołączona do rękopisu (S) partia *Oboe primo* — pokrywająca się w większości z głosem pierwszych skrzypiec — dopisana jest inną ręką, najprawdopodobniej później i stanowi, jak sędzę, dowód na ponowne wykonanie *Pasji* w zmienionej (ewentualnie poszerzonej) obsadzie w wiele lat po pierwszym wykonaniu. Tezę o nieoryginalnym charakterze obu źródeł potwierdzają zarówno podpisy skryptorów w obu źródłach, jak i stosunkowo duża ilość błędów, które w rękopisie mogińskim i sandomierskim rozwiązywane są w odmienny — co nie znaczy poprawny — sposób.

W trakcie przygotowywania *Pasji* do druku przyjęto założenia redakcyjne wynikające z źródłowo-krytycznego podejścia do rękopisów. I tak wszelkie zmiany i korekty wprowadzone przez redaktora zostały zaznaczone: bądź przez wyróżnienie ich nawiasem kwadratowym w nutach (uzupełnienia), bądź przez opis sytuacji zamieszczony w wykazach korektur (zmiany tekstu nutowego). Rozpisanie repetycji słownych zaznaczanych w rękopisie (M) wyróżniono kursywą, a nieliczne dodane łuki wyróżniono linią przerywaną. Milcząco rozpisano repetycje dźwięków oznaczane przez tremolando na dłuższej wartości, uwspółcześniono ortografię tekstów słownych (np. w zakresie pisowni i i y), ujednolicono i uwspółcześniono belkowanie, opuszczono łuki o charakterze melizmatycznym (szczególnie częste w S). Ze względu na znaczne różnice w cyfrowaniu partii *Organo* pomiędzy (M) a (S) cyfrowanie rękopisu sandomierskiego wprowadzono do tekstu nutowego zaznaczając je kursywą.

Canto
Basso
Violino Primo
Violino Secundo
Valthorno 1mo
Valthorno 2do
et
Organo
Auth. Dno Kotowicz
Fr. Stephanus Jażdżykowski O. Praed[icatorum]

The dating of the Sandomierz manuscript is made possible by a note preserved in the Vn 1 part: ‘A. S. J. Leopoli. Anno 1767 die 7 Aprilis.’

Detailed analysis of the sources shows that both are copies — most probably of the same manuscript — the Sandomierz manuscript shows many characteristics indicating that it was prepared in a newer style. We notice the following elements which differentiate the two sources: in (M), there is a decidedly smaller quantity of ornaments and grace notes; it is also easily observed that the *Organo* part is notated as a true *continuo*, in contrast to the more Classical, inconsistent use of a figured bass line in (S). A fundamental differentiating element is the tonality of the work. The view presented above, though superficially in contradiction to the sources, is supported, however, by analysis of the work. The Sandomierz manuscript is notated in C minor; the Mogiła manuscript, in D minor. The *Oboe primo* part attached to the (S) manuscript — for the most part doubling the first violin part — is added in a different hand, most probably later, and represents, I think, proof of a new performance of the *Passion* with changed (or expanded) instrumentation, many years after the first performance. The thesis of these two sources’ non-original character is confirmed both by the signatures of scribes in the two sources and by the relatively large quantity of errors which are resolved differently — though not necessarily correctly — in the Mogiła and Sandomierz manuscripts.

In preparing the *Passion* for printing, we have accepted editorial assumptions which result from a source-critical approach to the manuscripts. Thus, all changes and revisions introduced by the editor have been indicated, either by distinguishing them with square brackets inserted into the notated text (in the case of filled-in fragments), or by placing a description of the situation on the list of revisions (in the case of changes in the notated text itself). The written-out repetitions of words indicated in the (M) manuscript have been distinguished with italics, and the small number of added slurs have been distinguished with a dotted line. Repetitions of sounds indicated by tremolando on a long note value have been written out without indication, the spelling of the words in the text has been modernized (e.g. with respect to the use of the letters ‘i’ and ‘y’), the linking of notes has been standardized, slurs of melismatic character (particularly frequent in S) have been omitted. Because of significant differences between (M) and (S) in the figuration of the *Organo* part, all figuration from the Sandomierz manuscript introduced into the notated text has been indicated with italics.

Struktura układu wykazu korektur przedstawia się następująco:

— liczba lub szereg liczb zamkniętych kropką oznacza numer taktu (w obrębie części),

— po numerze taktu następuje symbol instrumentu lub głosu (wytłuszczony) oraz lokalizacja źródła (według siglów przyjętych powyżej); w przypadku braku określenia źródła sytuacja odnosi się do obu źródeł

— liczba lub szereg liczb zamkniętych dwukropkiem oznacza kolejną nutę w obrębie taktu,

— po dwukropku następuje opis sytuacji, w którym zastosowano m.in. następujące symbole graficzne:

δ^{va} — o oktawę wyżej

δ_{ba} — o oktawę niżej

$\overset{\cdot}{\circ}$ — nuta z przednutką dolną

$\overset{\cdot}{\circ}$ — nuta z przednutką górną

rest — pauza *brevis*

oraz inne ikony zastępujące poszczególne wartości rytmiczne lub ich grupy.

Structurally, the list of revisions presents itself as follows:

— a number or set of numbers ending with a period (.) indicates the measure number (within a given movement)

— after the measure number follows a symbol representing the instrument or voice (in boldface type) as well the location of the source (according to the convention adopted above); if there is no indication of the source, the situation applies to both sources

— a number or set of numbers ending with a colon indicates the note's position within a given measure

— after the colon follows a description of the situation, in which, among others, the following graphic symbols have been used:

δ^{va} — one octave higher

δ_{ba} — one octave lower

$\overset{\cdot}{\circ}$ — note with lower grace note

$\overset{\cdot}{\circ}$ — note with upper grace note

rest — *brevis* rest

as well as other icons representing individual note values or groups thereof.

Zastosowane oznaczenia dźwięków / Notes indications:

